

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 465/2022-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Silviou Turcsányiovou, advokátkou, Košická 56, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 5 Tos 99/2022-746 zo 7. júla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. augusta 2022 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojich práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 4 a čl. 6 ods. 1, 2 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Tos 99/2022-746 zo 7. júla 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a prikázať jeho bezodkladné prepustenie z väzby na slobodu. Taktiež navrhol priznať mu finančné zadosťučinenie v sume 650 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je obžalovaný pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. a) a c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. b) a j) Trestného zákona. Sťažovateľ bol do väzby vzatý uznesením Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) č. k. 18 Tp 14/2021 z 18. apríla 2021 z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), pričom lehota jeho väzby začala plynúť 14. apríla 2021 o 11.45 h.

3. Uznesením okresného súdu č. k. 1 T 83/2021-547 z 8. septembra 2021 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 5 Tos 136/2021 z 30. septembra 2021 bolo o väzbe sťažovateľa po podaní obžaloby podľa § 238 ods. 4 Trestného poriadku rozhodnuté tak, že sťažovateľ sa ponecháva vo väzbe z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

4. Sťažovateľ podal 13. mája 2022 žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, o ktorej rozhodol okresný súd uznesením č. k. 1 T 83/2021 zo 17. júna 2022 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) tak, že žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu zamietol (I.), žiadosť o nahradenie väzby písomným sľubom sťažovateľa zamietol (II.), žiadosť o nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka zamietol (III.) a žiadosť sťažovateľa o nahradenie väzby peňažnou zárukou zamietol (IV.).

5. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej krajský súd rozhodol napadnutým uznesením tak, že uznesenie okresného súdu zrušil v bodoch II a IV a ponuku zloženia peňažnej záruky sťažovateľom neprijal.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Proti napadnutému uzneseniu sťažovateľ pred ústavným súdom namieta:

a) Krajský súd a okresný súd rozhodovali o jeho žiadosti viac ako dva mesiace, čo odôvodňuje vyslovenie porušenia jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru. Uvedené pochybenie všeobecných súdov zakladalo dôvod na jeho okamžité prepustenie z väzby na slobodu krajským súdom.

b) Bolo porušené jeho právo podľa čl. 50 ods. 5 ústavy, v zmysle ktorého nikoho nemožno trestne stíhať za čin, za ktorý bol už právoplatne odsúdený alebo oslobodený spod obžaloby, keď dôvodom jeho tzv. preventívnej väzby majú byť jeho predchádzajúce odsúdenia. Samotná kriminálna minulosť totiž podľa sťažovateľa nemôže byť dôvodom väzby, o to menej, ak príslušné tresty boli vykonané. Posledných skutkov sa mal sťažovateľ dopustiť v rokoch 2011 a 2013, neskôr už viedol riadny život.

c) Trestné konanie je založené iba na výpovedi dvoch tzv. kajúcnikov, ktorí boli sami pristihnutí pri páchaní trestnej činnosti, ich výpovede sa v čase menili a sú v rozpore so skutkovou vetou obžaloby. [REDAKOVANÉ] a podobne aj [REDAKOVANÉ] na hlavnom pojednávaní nevytvrdili, že by im sťažovateľ drogy predával. V byte, v ktorom býval, resp. sa zdržiaval, neboli nájdené žiadne psychotropné a omamné látky svedčiacie v prospech záveru, že by bol tzv. dílerom drog. Sám je iba príležitostným užívateľom takýchto látok, nie však ich predajcom. Svoju výpoveď zmenil aj svedok [REDAKOVANÉ]. Vyšetrovateľ neskúmal daktyloskopické a pachové stopy na zaistených „sáčkoch“ a pri domovej prehliadke nebola zaistená žiadna hotovosť, ktorá by podporovala záver o páchaní drogovej trestnej činnosti. Existujú rozdiely medzi váhou zaistených stôp a váhou stôp skúmaných znalcom, preto nemožno vylúčiť, že znalec skúmal iné stopy. Drogy zaistené priamo v policajnom aute nepatrili sťažovateľovi, ale mohli patriť iným podozrivým, zadržaným či svedkom, ktorí sa v danom aute viezli. Samotné prehliadky jeho osoby neboli vykonané zákonne. Spoluobžalovaná [REDAKOVANÉ] mení svoju výpoveď, je zastrašovaná a manipulovaná. Navyše, v prípravnom konaní mala vypovedať celkovo 4-krát, avšak k uvedenému existujú iba 3 zápisnice. [REDAKOVANÉ]

je „notorický recidivista“ a vypovedá výmenou za svoju beztretnosť. V prospech sťažovateľa vypovedali iné osoby a vyšetrovateľ sa nezaoberal čestným prehlásením [REDAKOVANÉ].

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 5 ústavy a jeho práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 4 a čl. 6 ods. 1, 2 a 3 dohovoru napadnutým uznesením, pričom z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že aj postupom krajského súdu, ktorý vydaniu napadnutého uznesenia predchádzal.

8. Pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov čl. 48 ods. 2 a svojho základného práva podľa čl. 50 ods. 5 ústavy nebyť trestne stíhať za čin, za ktorý bol už právoplatne odsúdený alebo oslobodený spod obžaloby, ako aj svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 dohovoru (bez označenia či špecifikovania konkrétnych práv podľa týchto odsekov, pozn.), ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o väzbe je pokryté zárukami čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru a že sťažovateľom označené články ústavy a dohovoru sa na rozhodovanie o jeho väzbe v zásade nevzťahujú (porov. I. ÚS 100/04, III. ÚS 277/07, IV. ÚS 397/2010, IV. ÚS 78/2019, I. ÚS 428/2021). Uvedené nebránilo ústavnému súdu preskúmať podstatu námietok sťažovateľa v rámci záruk podľa čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľ pred ústavným súdom taktiež namieta.

9. V zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (II. ÚS 55/98, III. ÚS 7/00, I. ÚS 177/03). Požiadavku obsiahnutú v tomto článku nemožno definovať *in abstracto*, ale musí sa posúdiť podľa okolností každej veci vrátane toho, čo v sťažnosti uviedol sťažovateľ (I. ÚS 109/03). Ústavný súd preto v prípade čl. 17 ústavy môže a musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. Jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02).

10. Vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná právomoc ústavného súdu len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby (alebo je vo väzbe), bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol do väzby vzatý pre konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu vyjadrenú v § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku alebo okolnosti uvedené v odseku 2 tohto ustanovenia, a osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby (II. ÚS 76/02). Úlohou ústavného súdu je tiež sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené

a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd (III. ÚS 271/07, II. ÚS 465/2011).

11. Do obsahu právomoci ústavného súdu nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktorý viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usposobený na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02). Teda ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nekoná ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02, IV. ÚS 237/2021).

12. Sťažovateľ namieta, že o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu nebolo rozhodované urýchlene (námiетка a).

13. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že predmet konania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa je vymedzený samotným návrhom sťažovateľa [§ 43 ods. 1 a § 123 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

14. Sťažovateľ v úvode svojej ústavnej sťažnosti označil ako porušovateľa svojich práv výslovne iba krajský súd a v návrhu na rozhodnutie (petite) na konci svojej ústavnej sťažnosti opätovne žiada vysloviť porušenie svojich práv iba napadnutým uznesením krajského súdu. Samotný okresný súd ako porušovateľa svojich práv sťažovateľ vôbec neoznačil. Prieskum ústavného súdu na podklade ústavnej sťažnosti je teda obmedzený na preskúmanie a posúdenie napadnutého uznesenia a postupu krajského súdu.

15. Z predložených dokumentov vyplýva, že sťažovateľ podal sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu 17. júna 2022, ktorú písomne odôvodnil 22. júna 2022. Krajský súd rozhodol napadnutým uznesením 7. júla 2022, ktoré následne expodoval 13. júla 2022.

16. Na základe uvedených časových súvislostí nemožno krajskému súdu už na prvý pohľad vyčítať, že by jeho rozhodovanie trvalo neprimerane dlho, resp. že by nerozhodoval o sťažnosti sťažovateľa urýchlene. Krajský súd rozhodol do 15 dní od odôvodnenia sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu a napadnuté uznesenie následne expodoval 6 dní po dátume svojho rozhodnutia.

17. Krajský súd sa v napadnutom uznesení zaoberal aj námietkou sťažovateľa o dĺžke rozhodovania okresného súdu o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu (podaná 13. mája 2022, uznesenie okresného súdu vydané 17. júna 2022). V tejto súvislosti uviedol (str. 10 a 11, bod 22), že rozhodovanie okresného súdu o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu nenaplnilo požiadavku urýchlenosti, avšak nápravu uvedeného pochybenia okresného súdu nemožno riešiť sťažovateľom navrhovaným spôsobom, a to jeho prepustením na slobodu, teda tzv. kontumačným prepustením. Krajský súd v tejto súvislosti doplnil, že žiadna zákonná norma ani judikátúra nespája prieťahy v konaní o väzbe s automatickým prepustením obžalovaného na slobodu. Výnimku predstavujú prípady, keď priamo z príslušného zákona vyplýva lehota, v rámci ktorej má byť rozhodnuté (II. ÚS 80/2015, I. ÚS 288/2017, II. ÚS 86/2019).

18. Ústavný súd po preskúmaní označenej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia konštatuje, že závery krajského súdu nevykazujú znaky neodôvodnenosti a svojvôle tvrdenej sťažovateľom. Samotný sťažovateľ nepoukázal na príslušné zákonné ustanovenia či judikatúru spochybňujúcu záver krajského súdu, ktorý je navyše podporený odkazom na judikatúru ústavného súdu.

19. Nad rámec uvedeného ústavný súd dopĺňa, že sťažovateľ, ktorý postup okresného súdu pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu pred ústavným súdom nenapadol, má možnosť uplatniť si nárok podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

20. Sťažovateľ ďalej namieta, že jeho tzv. kriminálna minulosť nemôže byť dôvodom na jeho väzobné stíhanie, teda opodstatňovať existenciu väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Navyše, posledné trestné činy, za ktoré bol odsúdený, spáchal ešte v rokoch 2011 a 2013 (námiетка b).

21. Krajský súd v napadnutom uznesení uviedol (s. 10, body 20 a 21), že zohľadnenie trestnej minulosti obžalovaného pri vyhodnocovaní rizika, či do budúcnosti hrozí recidíva trestnej činnosti, je možné a potvrdené ustálenou rozhodovacou činnosťou všeobecných súdov. Skutočnosť, že sťažovateľ sa mal trestnej činnosti dopustiť iba krátko po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody (v zmysle uznesenia okresného súdu najneskôr 7 mesiacov po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, pozn.), svedčí podľa krajského súdu o tom, že predchádzajúci trest nemal na sťažovateľa účinok. Krajský súd ďalej uviedol, že sťažovateľ sa opakovane dopúšťal druho rovnakej trestnej činnosti (drogová trestná činnosť), o čom svedčí 13 záznamov v jeho registri trestov, čo v kombinácii s dlhodobým užívaním zakázaných látok dostatočne konkrétne opodstatňuje dôvodnú obavu z pokračovania v danej trestnej činnosti.

22. Citovaná časť odôvodnenia napadnutého uznesenia dáva podľa názoru ústavného súdu dostatočnú a ústavnoprávne akceptovateľnú odpoveď na predmetnú námiетku sťažovateľa. Sťažovateľ ústavnému súdu bližšie neobjasnil právne úvahy, ktorého ho viedli k presvedčeniu, že čl. 50 ods. 5 ústavy, v zmysle ktorého nikoho nemožno trestne stíhať za čin, za ktorý bol už právoplatne odsúdený alebo oslobodený spod obžaloby, relevantným spôsobom spochybňuje závery krajského súdu. V tejto súvislosti neodkázal ani na žiadnu relevantnú judikatúru, ktorá by tento jeho právny názor podporovala.

23. Sťažovateľ napokon vzniesol početné námiетky proti dôvodnosti jeho trestného stíhania (námiетка c).

24. Ústavný súd konštantne judikuje, že pri ústavnej sťažnosti proti väzobnému rozhodnutiu nekoná ako súd tretej alebo štvrtej inštancie. Ako už bolo uvedené, úlohou ústavného súdu je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, a to bez toho, aby skutkové a právne závery všeobecného súdu nanovo vyhodnocoval, resp. ich nahrádzal svojimi vlastnými závermi.

25. Ústavný súd ďalej pripomína, že „dôvodnosť“ podozrenia v zmysle čl. 5 dohovoru možno taktiež vnímať ako hranicu, ktorú musí podozrenie prekročiť, aby presvedčilo objektívneho pozorovateľa o pravdepodobnosti obvinení (rozsudok Kavala proti Turecku z 10. 12. 2019, sťažnosť č. 28749/18, bod 128).

26. Krajský súd k námietkam sťažovateľa o nedostatočnej dôvodnosti obvinení proti nemu odkázal na odôvodnenie uznesenia okresného súdu a nad jeho rámec doplnil (s. 9 a nasl., body 16 až 18), že námietky sťažovateľa k dôkaznej situácii presahujú rámec rozhodovania o väzbe a že tieto budú predmetom dokazovania na súde rozhodujúcom o jeho trestnom obvinení (obžalobe). Úlohou väzobného súdu nie je vysporiadať sa s obhajobou obžalovaného. Poukazovanie na zmenu výpovede svedka [REDAKOVANÉ] a tzv. kajúcnikov a na dosiaľ nezabezpečené ďalšie možné dôkazy je podľa krajského súdu legitímnou obranou sťažovateľa, avšak v konaní v trestnej veci samej. Dôvodné podozrenie podľa krajského súdu naďalej potvrdzuje výpoveď [REDAKOVANÉ], ktorá uviedla, že od sťažovateľa dostala drogy asi dvakrát, i [REDAKOVANÉ], ktorý uviedol, že od sťažovateľa kúpil pervitín asi trikrát, a výsledky domových prehliadok, pri ktorých boli nájdené psychotropné látky.

27. Pokiaľ krajský súd odkázal na odôvodnenie uznesenia okresného súdu (s. 7 a nasl.), tento k dôvodnosti trestného stíhania sťažovateľa odkázal aj na rekogníciu vykonanú na hlavnom pojednávaní, ako aj na znalecký posudok, ktorým bola zistená prítomnosť metamfetamínu v steroch z rúk a nohavíc sťažovateľa.

28. Ústavný súd sa na základe uvedeného presvedčil, že dôvodnosť podozrenia bola vo veci sťažovateľa preukázaná nielen odkazom na výpovede spolupracujúcich obvinených a svedkov, ale bola podporená aj objektívnymi dôkazmi ako znalecký posudok na prítomnosť metamfetamínu a výsledky domových prehliadok. Nie je vylúčené, že dôvodnosť podozrenia sa vo vzťahu k sťažovateľovi bude oslabovať, avšak nateraz ústavný súd akceptuje závery všeobecných súdov, ktoré v okolnostiach tejto veci považuje za dostatočne odôvodnené.

29. Ústavný súd v tejto súvislosti dopĺňa, že viaceré námietky sťažovateľa proti dôvodnosti jeho trestného stíhania, ktoré sa prekrývajú s námietkami uplatnenými v tejto ústavnej sťažnosti, už sťažovateľ vzniesol aj pred ústavným súdom, pričom tieto boli vyhodnotené ako nedôvodné a jeho ústavná sťažnosť bola odmietnutá (II. ÚS 603/2021).

30. Vzhľadom na všetko už uvedené bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

31. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľa nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 24. augusta 2022

Miloš Maďar
predseda senátu